

ТЕХНОЛОГІЯ CONCEPTMAPPING ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ЗЗСО

*Кисельова О.Б., к.п.н., доцент
Дрогваленко О.С., здобувачка
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради*

У сучасних умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій та їх вплив на сфері освіти постає актуальна проблема модернізації представлення змісту навчального матеріалу зі збереженням смислового наповнення. Серед шляхів її вирішення увагу дослідників привертає використання однієї з інноваційних технологій технологія conceptmapping (концептуальне мапування), яка не лише надає здобувачам зручний спосіб структурування своїх знань, візуалізувати та згрупувати дидактичні борки, але й може відігравати важливу роль в активізації навчально-пізнавальної діяльності та підвищенні її ефективності.

На думку багатьох учених (П. Анохін, Р. Гуріна, Б. Депортер, М. Хенакі, В. Якиманська та інші), візуалізація сприяє більш міцному сприйманню і запам'ятовуванню навчального матеріалу. Значний внесок у розробку та практичне застосування концептуальних карт зробили у своїх доілідженнях О. Рознюк, Д. Новак, Л. Хенслі, Д. Хайерле, Д. Хакер, І. Радченко та інші. Однак, не зважаючи на розробки у науковій літературі щодо різних аспектів навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти (Л. Арістова, А. Вербицький, В. Вергасов, І. Зязюн, О. Киричук, О. Матюшкін, І. Харламов, Т. Шамова, Г. Щукіна та інші), проблема використання технології conceptmapping для її активізації залишається недостатньо опрацьованою.

Концептуальні карти – це графічні інструменти для організації та відображення знань. Вони включають концепції, зазвичай закріплені в колах чи прямокутниках, і відносини між концепціями, що вказуються з'єднуючою лінією, яка з'єднує дві концепції. Слова на лінії, відомі як слова-зв'язки або фрази-зв'язки, визначають відносини між двома концепціями [2]. Процес складання ментальної карти можна організувати різними способами. Серед них є такі:

- традиційний метод (створення інформаційної карти за допомогою маркерів на плакаті, аплікацій, наліпок тощо);
- використання програмного забезпечення для мапування: створення карт знань за допомогою програм та засобів соціальних сервісів Web 2.0.

Насьогодні існує безліч різних програмних засобів для цього, а саме: безкоштовні (FreeMind, XMind тощо), ліцензійні (MindjetMindManager, ConceptDrawMindMap тощо), веб-сервіси (Bubbl.us, MindomoBasic тощо). Ці інструменти мають як спільні риси, так і різні можливості [1]. Процес створення інтелект-карти є досить простим, доступним та повинен характеризуватися ціленаправленістю, системністю, повнотою, простотою, чіткістю, лаконічністю, асоціативністю, структурованістю [4].

Використання концептуальних карт у класі може ефективно сприяти активізації навчальної діяльності здобувачів освіти ЗЗСО. Створення концептуальних карт вимагає від них аналізу та систематизації інформації, заохочує до участі в навчальному процесі та стимулює мислення. Взаємодія з картою призводить до кращого розуміння матеріалу, розвиває критичне мислення та заохочує самостійність у навчанні. Такий підхід до навчання допомагає підвищити інтерес до предмета та розвинути позитивне ставлення до навчального процесу [3].

На підставі аналізу психолого-педагогічних досліджень нами з'ясовано, що технологія conceptmapping виявилася більш ефективною, ніж традиційні методи в процесі зберігання знань. Це пов'язано з тим, що

фіксація асоціацій створює контекст і полегшує запам'ятовування та пригадування матеріалу, візуалізуючи ключові поняття.

Основними перевагами технології conceptmapping є:

- візуалізація інформації (полегшення сприйняття і розуміння матеріалу, представлення знання у вигляді схем, графічних карт; наочна структура та зв'язки; зручне орієнтування в навчальному матеріалі);
- структурування знань (організація знань, вибір ключових ідей та встановлення логічних зв'язків);
- активна залученість учасників освітнього процесу (активна позиція щодо участі учнів у навчальному процесі; заохочення їх до вивчення матеріалу, збільшення та концентрація уваги);
- зміна підходу до навчання (динамічний навчальний процес, глибше розуміння та незалежне мислення);
- розвиток креативності та критичного мислення (заохочення до творчості у навчанні та стимулювання критичного мислення, формування навичок аналізу та синтезу);
- зручність у використанні для спільного навчання (взаєморозуміння та обмін ідеями в групі, формування вмінь працювати в команді).

Таким чином, технологія conceptmapping є потужним інструментом для підвищення ефективності навчання. Їх використання допомагає активізувати навчально-пізнавальну діяльність здобувачів ЗЗСО, сприяючи створенню структурованих візуальних представлень знань. Взаємодія з картами концептів сприяє глибшому розумінню матеріалу, покращує запам'ятовування та засвоєння ключових понять. Крім того, вона сприяє розвитку критичного мислення, творчих навичок та вміння учнів конструювати та взаємодіяти зі знаннями.

Література:

1. Кисельова О.Б. Активізація колективної навчально-пізнавальної діяльності майбутніх педагогів засобами технології картування мислення. Фізико-математична освіта : Науковий журнал. Суми, 2018. Вип. 4(18). С. 65–70.
2. Новак Дж., Каньяс А. Теорія, що лежить в основі концептуальних карт і способи їх побудови та використання. Пенсакола, Флорида: Флорида інститут людського і машинного пізнання. 2008.
3. Тихонова Т. Інновації в закладі освіти: сутність, нормативне забезпечення, методика організації. Вересень. 2022. Том 1. No (92). С. 74–83.
4. Тулашвілі Ю., Олексів Н. Інтенсифікація навчальної діяльності інженерів-педагогів комп'ютерного профілю за допомогою інтелект-карт. Педагогічний часопис Волині. 2016. С. 46–51.

УДК 378.147.01

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В КОМУНІКАТИВНОМУ НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Комар О.С, старший викладач
Уманський державний педагогічний університет імені Павла
Тичини*

Під час викладання англійської мови популярними є різні методи та підходи. Кожен метод чи прийом має певні переваги та недоліки. Освітня